

The Ba'al Shem Tov: A Life of Ecstasy

Session 3: The Mezhbizh Years

Ya'akov Yosef Katz, Toledot Ya'akov Yosef, va-yera (18th century, Ukraine)

I heard the following interpretation of this verse in my teacher's [the BeSHT's] name: "All that your hand can do, do it with your power; in the netherworld there is neither awareness nor account" [Eccl. 9:10]. Enoch, who was to become the chief angel Metatron, was a cobbler. With each stitch that he sewed, the blessed Holy One is unified.

The matter is thus. Thought is called Infinite [*Ein Sof*], Y-H-V-H; action is *Adonai* [my Lord]. When one connects thought with action in the moment of performing that action, this unifies the blessed Holy One and Shekhinah.

Thus it is written: "All that your hand can do, do it with your power." For thought is called "wisdom" [*hokhmah*]—"the power of what" [*ko'ah mah*], the force of all that is. So, performing an activity "with your power" is to do it with mind bound to action, unifying the blessed Holy One and Shekhinah.

"In the netherworld there is neither awareness nor account." The word "neither" [*ayin*] is active above and below. If you do not believe in [your capacity for unification], if you continue to question and doubt, then "in the netherworld there is neither awareness nor account." The words of the wise are pleasing.

שמעתי בשם מורי פירוש הפסוק "כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה כי אין בשאול דעת וחשבון" (קהלת ט', י'), כי ענין מט"ט, שהיה מייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה על כל תפירה הוא כך: דהמחשבה נקרא אין סוף הוי"ה, והמעשה הוא אדנ"י [שכינה]. וכאשר מחבר המעשה עם המחשבה בעת עשיית המעשה, נקרא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

וזה שאמר כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה, רצונו לומר כי המחשבה נקרא חכמה -- כח מה -- ותעשה המעשה בכוחך שהוא המחשבה לחבר שניהם שהוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

כי אין בשאול [דעת וחשבון], ותיבת אין משמש למעלה ולמטה, ורצה לומר, שאם אינך מאמין בזה ותסתפק בזה, אז אין בשאול דעת וחשבון. ודברי פי חכם חן:

Ze'ev Wolf of Zhitomir, Or ha-Me'ir, yitro

You have seen what I have done to Egypt (*mitsrayim*), how I raised you upon the wings of eagles and have brought you to Me (Ex. 19:4)...

We Children of Israel are called "seekers of Your oneness." We are ever questing after the unity and oneness of God. Even when we are at the lowest of rungs, we search our souls for ways to serve our blessed Creator... This is logical, since every Jew is obligated not to rest even for a moment, but to go on pursuing that quest. This is the whole of human life, the very purpose of Creation.

We, however, do not possess the breadth of mind needed to know how to rouse our spirits

הנה מקראות אלו אומרים דרשינו, והנכון כי הנה אנו בני ישראל נקראים "דורשי יחודך", על שם שאנו דורשין תמיד יחודו ואחדותו יתברך. אפילו מפחותי המדריגות נותן האדם עצות לנפשו לעבוד את הבורא ב"ה... ומצד הסברא החיוב מוטל על כל אחד ואחד מישראל לבלתי יתן רפיון לנפשו אפילו כמעט רגע מלדרוש אחדותו ויחודו יתברך, כי זה כל האדם ולזה היתה תכלית הבריאה.

ואולם בעבור זאת, שאין לנו התפשטות השכל להשכיל ולהבין לדעת איך לעורר רוחו ונפשו בכל שעה ורגע, כי עינינו הרואות לפעמים מעורר האדם בעצמו איזה בחינה לעבודת הבורא יתברך, ובמשך הזמן נופלת אצלו זאת הבחינה לזקנה, וחלף ועבר ואינה חשובה וחביבה עליו כבראשונה. והבעש"ט זלה"ה היה אומר מה שאנו אומרים "אל תשליכנו לעת זקנה" (תהלים עא:ט)...

The Ba'al Shem Tov: A Life of Ecstasy

in each and every moment. We see from our own experience that sometimes a person can serve God in a particular way for a certain period of time. But as time passes, this quality of service grows old; its time passes and it is not as vital and beloved as it once was. The Ba'al Shem Tov read the verse: "Cast us not off at the time of our old age ..." (Ps. 71:9) to mean "Do not let time cast you into 'oldness'." Sometimes a person's way of serving grows old, because of the passage of time....

In the same way I read the verse "May your youth be renewed like that of the eagle" (Ps. 103:5). Our sages were aroused to explain that the eagle [or "phoenix"] sheds its feathers every thousand years and renews its youth (RaSHI and R. Moses Alsheikh). "Feathers" indicate a sort of garment. It is well known that all of our devotion, including the actual commandments, are nothing other than a garment.... A person of true insight understands that even the different appearances in which God is "garbed" for the sake of human worship all lead to the same place, indicating God's blessed oneness. It is for our sake that the Creator appears in such varied garments, so that each living person be able to arouse the inner heart to constantly discover God anew. When the category through which you now serve grows old for you, you will be able to switch it for another garment, finding a place for it in your soul.

Ya'akov Yosef Katz, *Toledot Ya'akov Yosef, hukkat*

I heard from my teacher this interpretation of the verse "I have considered my ways; I turn my feet to Your testimonies" (Ps. 119:59)... "I have considered my ways"—with every commandment or holy matter, first I am mindful of my ways, [doing it] for my own benefit or physical [pleasure]. But then "I turn my feet to Your testimonies" (ibid)—"My feet" (*ragli*) refers to habitation (*bergel*), for once I am accustomed to doing it not for its own sake, I can then [perform the *mitsvab*] for its own sake.

הכוונה שאל ישליך העת לידי זקנה, כי לפעמים נופלת... העבודה של אדם לידי זקנה באמצעות המשך הזמן ואני בארתי הפסוק "תתחדש כנשר נעורייכי" (תהלים קג:ה), ונתעוררו הז"ל ודרשו מה הנשר לסוף אלף שנה מורט כנפיו וחוזר לנערותו וכו' (רש"י ואלשיך שם). והכוונה נודע, כנפיים מורה על בחינת התלבשות, וזה נודע ומפורסם לכל היות כל בחינת עובדתנו, ואפילו מעשה המצוות, אינם כי אם בבחינת התלבשות... ומי שעיני שכל לו יודע באמת אפילו בשינוי הראות פניו יתברך בהתלבשות מדריגותיו לעבודת האדם, עם כל זה הכל עולה בקנה אחד, מורה על יחודו ואחדותו יתברך. אכן לטובותינו נדמה הבורא ב"ה בריבוי בחינת התלבשות, בכדי שהחי יתן אל לבו לעורר את לבו בקרבו בכל שעה ורגע בבחינה מחודשת, והבחינה זאת בעצמה שעובד עמה עתה בעת הזאת עבודת בוראו, כשנופלת לידי זקנה חלוף עבודתו בבחינת התלבשות אחרת, ואזי נותן עצות לנפשו מהתלבשות זאת

שמעתי ממורי פירוש הכתוב (תהלים קי"ט, נ"ט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, והענין כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא (קהלת ז', כ') רצה לומר שלא יהיה בטוב ההוא שום פנייה וחטא קמב) זה אי אפשר, וביאר כי כשיעשה טוב בלי שום דבר רע, מתגרה בו יצר הרע, מה שאין כן כשרואה היצר הרע שיש בו תערובת חלק היצר הרע מניחו והולך לו ואז גומר הדבר ויעשה לשמה אחר כך, וזהו שאמרו (עבודה זרה ע' א) ישראל גנבים וכו', כי צריך לגנוב דעת היצר הרע בכל דבר מצוה, וזהו שאמר חשבתי דרכי וגו' רצה לומר בכל דבר מצוה או קדושה, בהתחלה חשבתי דרכי להנאתי, הגשמי, ואחר כך ואשיבה רגלי אל עדותיך, רצה לומר רגלי ההרגל שהורגל שלא לשמה אז עשיתי לשמה, וזהו

שאמר (תהלים קי"ט, ט"ב) הצות לילה אקום רצה לומר לתועלתי הגשמי, כי מיד שיתעורר משינתו לשם שמים אי אפשר כל כך בנקל, אלא הצות לילה אקום לצרכי, ואז בדברי הטבע יכול להתגבר על הטבע שינת הצות

Menahem Nahum of Chernobil, *Meor Eynayim, be-shalah*

Let no *mitsvah* or matter of proper speech be trivial in your sight, when it is [performed] with vitality. The BeSHT interpreted the statement "there is no reward for a *mitsvah* in this world" (b. Kiddushin 39b) to mean that the entire world cannot contain the light of the reward for a *mitsvah* and for proper speech. Since it comes from the Endless, each spark contains all of it, while this world is finite.

ואל ימעט בעיניו שום מצוה ודבור הגון כשהוא עם חיות כי הבעל שם טוב עליו השלום נבג"מ אמר שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט ב) כי אין כל העולם יכול לקבל אור השכר של מצוה ודבור הגון כי הוא מאין סוף ב"ה כאמור וניצוץ כלול מכולו והעולם יש לו סוף אעפ"י שאינו רואה שום דבר אינו יודע לכווין כוונות מכל מקום כשמשים כל החיות בהדבור או בדבור שעושה נעשו יחודים למעלה כיון שעושה כפי שאפשר לו ויכלתו והכל יעשה באחדות עם כל ישראל ועם כל הצדיקים שיקשר מחשבתו ויכלול עצמו עמהם לכן אומרים קודם כל מצוה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בשם כל ישראל ולפעמים נתעורר באדם חשק לעבוד עבודה תמה ולהתפלל הוא מחמת הצדיק שהוא מתפלל ומעלה דורו ובלבד שלא ינתק עצמו מהם במחשבתו והבן.

Ya'akov Yosef Katz, *Tsofnat Pane'ah*

I heard the following from my teacher about the idea of "the animals ran and retreated" [Ezek. 1:14]. All things burn with desire to return to their root and become connected with it. The soul always yearns to cleave to its source above, through impassioned study and worship. But if it burned with such longing at all times, its very existence would dissolve . . .

Therefore, YHVH established that, from time to time, one must engage in physical needs—eating, drinking, and earning a bit of a living. This gives one a measure of satisfaction. By ceasing divine service in these times, the soul rests and the power of the mind grows stronger for the eventual return to immersion in worship. This is [the meaning of] "the animals ran and retreated."

These are not his exact words, however, for I have added just a bit.

וכעת נראה לי, דאיתא בש"ס דמנחות (צט. ב) אמר ריש לקיש לפעמים (ביטולו) [ביטולה] של תורה זהו יסודה וכו'. והענין, דשמעתי ממורי זללה"ה ענין החיות רצוא ושוב וגו' (יחזקאל א, יד), כי כל דבר חושק ומתלהב לחזור לשרשו לדבק שם, לכך הנשמה מתלהב תמיד לדבק בשרשו למעלה על ידי חשק בתורה ובעבודת ה', ואם מתלהב תמיד ה' בטל ממציאותו, כמו קודם עולם התיקון, וזה סוד קברות התאוה שכל בספר ברית מנוחה (דרך א) וכו', והוא סוד המבול (בראשית ז, יא) ויפתחו ארובות השמים וכו', לכך תיקן השם יתברך שיעסוק לפעמים זמן מה בצרכי הגוף אכילה ושתי', ומעט להתעסק בצרכי פרנסתו גם שיש לו מדת הסתפקות, ועל ידי ביטולו מעבודת ה' בזמנים אלו ינוח הנשמה וכח השכלי יתחזק לחזור ולעסוק בעבודת ה' אח"כ, וזהו והחיות רצוא ושוב, ודפח"ח, אך שאין זה לשונו כי הוספתי מעט.

Moshe Hayim Efrayim of Sudilkov, *Degel Mahaneh Efrayim, lekh lekha*

The Ba'al Shem Tov: A Life of Ecstasy

There is much more to say regarding this matter. I am afraid to speak or write about it, because I heard little from my teacher. But I shall share just a bit, with intention, along the lines of what I did hear from my teacher and grandfather [the BeSHT].

There are holy sparks connected to the root of each and every tsaddik's soul. He must repair them and raise them up. This is even true of his servants, beasts, and belongings. All have sacred sparks that must be repaired and lifted up to their source . . . If you understand and deeply consider the verse, "And they took Lot, [Abram's] brother's son, and his goods" (Gen. 14:12), you will find the root of the matter. The tsaddik's sparks had to be repaired and raised up to their source. Understand this well.

Moshe Hayim Efrayim of Sudilkov, *Degel Mahaneh Efrayim, va-yera*

The *tsaddik* may sometimes sit among people and speak to them of earthly matters and stories that seem frivolous. In truth, however, this tsaddik is connected to God in his mind. He sees spiritual insights and holy matters in these words that seem like mundane drivel. This is true of all the worldly anecdotes that people tell him; he always gazes upon the holy matters within them. This is like what I heard from my grandfather [the BeSHT], his soul is in Eden: "The songs [*lieder*] of gentile singers are filled with qualities of awe and love that spread out from on high, reaching all the lower levels."

וישב את כל הרכוש וגם את לוט וגו' (יד, טז).
 ויש עוד בזה לאלוה מילין ויראתי לדבר ולכתוב כי
 לא שמעתי בזה הקדמה מרבי אך אדבר מעט
 בכונה על דרך ששמעתי בזה הקדמה מא"ז נ"ע
 זללה"ה כי יש לכל צדיק וצדיק ניצוצין קדישין
 השייכים לשורש נשמתו אשר צריך לתקן
 ולהעלותם ואפילו משרתיו ובהמותיו וכליו הכל יש
 בהם ניצוצין קדושים וצריך הוא לתקנם ולהעלותם
 לשורשם ושורש של אדם הוא נשמתו והוא השם
 של אדם כמו שאמר ר' נחמן הארידענקיר ז"ל
 נפש חיה הוא שמו (בראשית ב', י"ט) פירוש
 הנפש חיה החיות והנשמות של האדם הוא שמו
 של האדם עד כאן, ואם תבין ותעיין היטב בפסוק
 ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי תמצא שורש
 הדברים כי היו ניצוצי הצדיק וצריך לתקנם
 ולהעלותם לשורשם והבן היטב:

כי יש לפעמים יושב הצדיק בין כמה אנשים ומדבר
 עמהם כמה דברים גשמיים וסיפורים שכפי
 הנראה הם דברים בטלים ובאמת הצדיק ההוא
 היושב הוא דבוק מחשבתו בה' והדיבור שמדבר
 אף שלהם הם גשמיים ודברים בטלים והוא חושב
 ומסתכל בזה דברים רוחניים דברים קדושים וכן
 בכל סיפורי העולם שמספרים לפניו ומדברים עמו
 בכל ענינים הוא מסתכל תמיד ענינים קדושים
 באותן הדיבורים, וכמו ששמעתי מן א"ז נ"ע
 זללה"ה שמה שאומות העולם משוררים לידע"ר
 כולם הם בחינת יראה ואהבה בהתפשטות
 מעילא לתתא בכל המדריגות התחתונים: